

**B.Com. Semester - 4 (NEP-2020) Examination****March/April-2026****Cost Accounting -2 (Major-8)****Time: 2:00 Hours****Marks: 50****Instructions:**

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન.૧ મહારાષ્ટ્ર લી.એ વર્ષ 2024 દરમિયાન 1000 ટીવીનું ઉત્પાદન અને વેચાણ કર્યું જેની વેચાણ કિંમત રૂ. 280 (૧૦) છે તેની વિગતો નીચે મુજબ છે;

|                          |        |
|--------------------------|--------|
| માલસામાન                 | 120000 |
| પ્રત્યક્ષ મજૂરી          | 90000  |
| પ્રત્યક્ષ ખર્ચા          | 10000  |
| કારખાનાં ખર્ચ (40% ચલિત) | 15000  |
| ઓફિસ ખર્ચ (સ્થિર)        | 5000   |
| વેચાણ ખર્ચ (50% ચલિત)    | 10000  |

વર્ષ 2025માં 1500 ટીવીનું ઉત્પાદન અને વેચાણ અંદાજિત છે. અન્ય માહિતી નીચે મુજબ છે;

1. પ્રત્યક્ષ મજૂરી એકમદીઠ 20% ઘટશે.
2. સ્થિર કારખાના ખર્ચ રૂ. 1500 વધશે
3. સ્થિર ઓફિસ ખર્ચ અને વેચાણ ખર્ચ 20% વધશે.
4. વેચાણ કિંમત પર નફાનો દર 20% છે.

2025 નું અંદાજિત પડતર પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૧ ગુજરાત લી. એક ટેન્ડર રજૂ કરવાની ઈચ્છા રાખે છે. નીચે માહિતી આપવામાં આવેલ છે;

|                                    |         |
|------------------------------------|---------|
| 31-12-2024 ના રોજ તૈયાર માલ સ્ટોક  | 72800   |
| 31-12-2024 ના રોજ કાચા માલનો સ્ટોક | 33280   |
| 31-12-2025 ના રોજ તૈયાર માલ સ્ટોક  | 78000   |
| 31-12-2025 ના રોજ કાચા માલનો સ્ટોક | 35360   |
| કાચા માલની ખરીદી                   | 759200  |
| ઉત્પાદક મજૂરી                      | 516880  |
| તૈયાર માલનું વેચાણ                 | 1539200 |
| કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ                | 129220  |
| ઓફિસ પરોક્ષ ખર્ચ                   | 70161   |

ઉપરની વિગતો તેમજ મજૂરી સાથે કારખાના પરોક્ષ ખર્ચની ટકાવારી અને કારખાના પડતર સાથે ઓફિસ ખર્ચની ટકાવારી ના આધારે 2026 ના વર્ષનું ટેન્ડર પત્રક બનાવો.

2026 ના વર્ષ માટે અંદાજિત કાચા માલની પડતર રૂ. 52000 અને મજૂરી પડતર રૂ. 31200 છે. કંપની પડતર પર 25% નફો અંદાજે છે.

પ્રશ્ન.૨ યુ. પી. લી. ગંગા અને યમુના એમ બે પ્રકારની વસ્તુનું ઉત્પાદન કરે છે.

(૧૦)

| ખર્ચ            | ગંગા  | યમુના |
|-----------------|-------|-------|
| એકમદીઠ માલસામાન | 12.00 | 7.00  |
| એકમદીઠ મજૂરી    | 10.00 | 6.00  |

કારખાના ખર્ચ મજૂરીના 100% છે. ઓફિસ ખર્ચ કારખાના પડતર પર 25% છે. ઉત્પાદન અનુક્રમે 200 એકમો અને 500 એકમો છે જેની વેચાણ કિંમત અનુક્રમે રૂ. 50 અને રૂ. 30 છે.

જો ખરેખર કારખાના ખર્ચ રૂ. 4800 અને ઓફિસ ખર્ચ રૂ. 4200 થયો હોય તો પડતરના હિસાબો મુજબ નફો શોધો અને મેળવણી પત્રક તૈયાર કરો.

અથવા

પ્રશ્ન.૨ રાજસ્થાન લી. ના નાણાકીય હિસાબોની માહિતી નીચે મુજબ છે;

|                   |        |                    |        |
|-------------------|--------|--------------------|--------|
| ઓફિસ શિરોપરી ખર્ચ | 294000 | વેચાણ શિરોપરી ખર્ચ | 184000 |
| આખર સ્ટોક         | 27000  | ચોખ્ખો નફો         | 200000 |

નાણાકીય હિસાબોમાં નીચે મુજબ હકીકતો જણાવેલ છે;

1. ઓફિસ શિરોપરી ખર્ચ પડતરના હિસાબો કરતાં 5% વધુ છે.
2. વેચાણ શિરોપરી ખર્ચ પડતરના હિસાબો કરતાં 8% ઓછા છે.
3. આખર સ્ટોક પડતરના હિસાબોની સરખામણીમાં 50 % ઓછો છે.

પડતરના હિસાબો મુજબ નફો શોધો.

પ્રશ્ન.૩ પંજાબ બિલ્ડર્સના એક કરારની તા. 31-3-2024 ના રોજની વિગતો નીચે મુજબ છે.

(૧૦)

| વિગત                       | રકમ રૂ. |
|----------------------------|---------|
| સીધો માલસામાન              | 48000   |
| સ્ટોર્સમાંથી આપેલ માલસામાન | 10400   |
| મજૂરી                      | 27680   |
| સીધા ખર્ચ                  | 10720   |
| વહીવટી ખર્ચ                | 12800   |
| પ્લાન્ટ                    | 54720   |
| ભંગારનું વેચાણ             | 2912    |
| પેટા કરારની પડતર           | 11520   |

વધારાની માહિતી

- (1) 31-3-2024 ના રોજ રૂ. 1280 મજૂરી અને રૂ. 1760 સીધા ખર્ચ ચુકવવાના બાકી છે.
- (2) 31-3-2024 સુધીનો પ્લાન્ટનો ઘસારો રૂ. 13680 છે.
- (3) ઉપરના વ્યવહારોમાં પ્રમાણપત્ર મળ્યા તારીખ પછીના ખર્ચ રૂ. 1600 મજૂરી, રૂ. 2400 અન્ય ખર્ચ અને માલસામાન રૂ. 3328 સમાવેલ છે.
- (4) 31-3-2024ના રોજ સ્થળ પર માલ રૂ. 16000 છે.
- (5) 31-3-2024 ના રોજ રૂ. 100000 નું પ્રમાણપત્ર મળ્યું હતું અને 3/8 ભાગનું કામ અધૂરું હતું.
- (6) કરાર કિંમત રૂ. 160000 છે.

તા. 31-3-2024 ના રોજ પૂરા થતાં વર્ષનું કરાર ખાતું બનાવો.

અથવા

પ્રશ્ન.૩ હરિયાણા એન્ટરપ્રાઇઝ પાસે રૂ. ૩૭૫૦૦૦૦ નો કરાર છે. તેને વખતો વખત પ્રમાણિત કામના ૯૦% રોકડ મળે છે. અન્ય વિગતો નીચે મુજબ છે;

| વિગત           | ૨૦૨૩   | ૨૦૨૪    | ૨૦૨૫    |
|----------------|--------|---------|---------|
| માલસામાન       | ૪૫૦૦૦૦ | ૫૫૦૦૦૦  | ૩૧૫૦૦૦  |
| મજૂરી          | ૪૨૫૦૦૦ | ૫૭૫૦૦૦  | ૪૨૫૦૦૦  |
| પ્રત્યક્ષ ખર્ચ | ૧૭૫૦૦  | ૬૨૫૦૦   | ૨૨૫૦૦   |
| પરોક્ષ ખર્ચ    | ૭૫૦૦   | ૧૦૦૦૦   | -       |
| પ્રમાણિત કામ   | ૮૭૫૦૦૦ | ૨૮૨૫૦૦૦ | ૩૭૫૦૦૦૦ |
| અપ્રમાણિત કામ  | -      | ૫૦૦૦૦   | -       |
| આપેલ ચંત્ર     | ૫૦૦૦૦  | -       | -       |

૨૦૨૨, ૨૦૨૩ અને ૨૦૨૪ ના અંતે ચંત્રની કિંમત અનુક્રમે રૂ. ૪૦૦૦૦, રૂ. ૨૫૦૦૦ અને રૂ. ૧૦૦૦૦ હતી.

વર્ષ ૨૦૨૪ ના વર્ષનું કરાર ખાતું તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૪ મણિપુર લી. એક લઘુ ઉદ્યોગમાં રોકાયેલી નાની કંપની જોબ નં. ૧૦૮ અંગે નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે; (૧૦)

| વિગત                                                | રકમ રૂ. |
|-----------------------------------------------------|---------|
| માલસામાન                                            | ૭૦      |
| પ્રત્યક્ષ મજૂરી (૧૮ કલાક x કલાકદીઠ રૂ. ૨.૫૦)        | ૪૫      |
| વિભાગ અ - ૮ કલાક                                    |         |
| વિભાગ બ - ૬ કલાક                                    |         |
| વિભાગ ક - ૪ કલાક                                    |         |
| પ્રત્યક્ષ ખર્ચા                                     | ૫       |
| પ્રાથમિક પડતર                                       | ૧૨૦     |
| + પરોક્ષ ખર્ચા (પ્રાથમિક પડતરના ૩૩ $\frac{1}{3}$ %) | ૪૦      |
| ફૂલ પડતર                                            | ૧૬૦     |

પરોક્ષ ખર્ચ પ્રત્યક્ષ મજૂરીના આધારે ગણી જોબ નં. ૧૦૮ નું જોબ પડતર પત્રક તૈયાર કરો. પડતર પર નફાનો દર ૨૦% ધારો.

અથવા

પ્રશ્ન.૪ આસામ લી. માં જોબ પડતર પદ્ધતિનો ઉપયોગ કરવામાં આવે છે. જોબ નં. ૧૩૯ ની માહિતી;

| વિગત                                           |
|------------------------------------------------|
| માલસામાન રૂ. ૩૪૧૫                              |
| પ્રત્યક્ષ મજૂરી                                |
| વિભાગ ૧ - ૮૦ કલાક x રૂ. ૨.૫૦                   |
| વિભાગ ૨ - ૬૦ કલાકો x રૂ. ૪.૦૦                  |
| ચલિત પરોક્ષ ખર્ચા                              |
| વિભાગ ૧ - રૂ. ૫૦૦૦ (૪૦૦૦ સીધી મજૂરી કલાક માટે) |
| વિભાગ ૨ - રૂ. ૬૦૦૦ (૩૦૦૦ સીધી મજૂરી કલાક માટે) |
| સ્થિર પરોક્ષ ખર્ચ (૧૦૦૦૦ કલાક માટે રૂ. ૭૫૦૦)   |

જો વેચાણ કિંમત રૂ. ૪૭૫૦ હોય તો નફાનો દર શોધો અને જોબ નં. ૧૩૯ નું પત્રક તૈયાર કરો.

પ્રશ્ન.૫ બેચ પડતર પદ્ધતિ મુજબ બેચનો આર્થિક જથ્થાનો ખ્યાલ સૂત્ર સાથે સમજાવો. (૧૦)

અથવા

પ્રશ્ન.૫ નાણાકીય હિસાબી પદ્ધતિ અને પડતર હિસાબી પદ્ધતિ મુજબ નફો નક્કી કરવા અંગેનો તફાવત સમજાવો.

**ENGLISH VERSION**

- Que.1 Maharashtra Ltd. manufactured and sold 1000 TVs during 2024 which had a selling price of Rs. 280. Other details are as under; (10)

|                                  |        |
|----------------------------------|--------|
| Raw materials                    | 120000 |
| Direct labour                    | 90000  |
| Direct expenses                  | 10000  |
| Factory overheads (40% variable) | 15000  |
| Office expenses (fixed)          | 5000   |
| Selling expenses (50% variable)  | 10000  |

In 2025, 1500 TVs are expected to be manufactured and sold. Other details are;

1. Direct labour will decrease by 20%.
2. Fixed factory expenses shall increase by Rs. 1500.
3. Fixed office expenses and selling expenses will increase by 20%.
4. Margin of profit on selling price is 20%.

Prepare tender for the year 2025.

OR

- Que.1 Gujarat Ltd. wants to prepare a tender and provides following information;

|                                          |         |
|------------------------------------------|---------|
| Finished Stock of Goods as on 31-12-2024 | 72800   |
| Raw material stock as on 31-12-2024      | 33280   |
| Stock of Finished Goods as on 31-12-2025 | 78000   |
| Raw material stock as on 31-12-2025      | 35360   |
| Purchase of Raw Materials                | 759200  |
| Productive labour                        | 516880  |
| Sale of finished goods                   | 1539200 |
| Indirect Factory Costs                   | 129220  |
| Office indirect expenses                 | 70161   |

Prepare the tender for the year 2026 based on the above details as well as the percentage of factory indirect cost with labour and percentage of office cost with factory cost. The estimated cost of raw material for the year 2026 is Rs. 52000 and the labour cost Rs. 31200. The company estimates a profit of 25% on costs.

- Que.2 U.P. Ltd. produces 2 types of products, GANGA and YAMUNA. (10)

| Expenses          | GANGA | YAMUNA |
|-------------------|-------|--------|
| Material per unit | 12.00 | 7.00   |
| Labour per unit   | 10.00 | 6.00   |

Factory costs are 100% of the labour. Office expenses are 25% on the factory cost. The production is 200 units and 500 units respectively with a selling price of Rs. 50 and Rs. 30 respectively. If the actual factory cost is Rs. 4800 and office expenses is Rs. 4200, find the profit according to the cost accounts and prepare reconciliation statement.

OR

- Que.2 The financial accounts information of Rajasthan Ltd. are as follows:

|                  |        |                 |        |
|------------------|--------|-----------------|--------|
| Office overheads | 294000 | Sales overheads | 184000 |
| Closing stock    | 27000  | Net Profit      | 200000 |

The following facts have been found in the financial accounts;

1. Office expenses are 5% higher than the cost accounts.
2. Selling expenses are 8% lesser than cost accounts.
3. Closing stock is 50% lower compared to cost accounts.

Calculate profit as per cost accounting.

- Que.3 Punjab Builders provides following information of a contract as on 31-3-2024. (10)

| Particulars                 | Amount Rs. |
|-----------------------------|------------|
| Direct material             | 48000      |
| Goods delivered from stores | 10400      |
| Labour                      | 27680      |
| Direct Cost                 | 10720      |
| Administrative costs        | 12800      |
| Plant                       | 54720      |
| Sale of scrap               | 2912       |
| Cost of sub-contract        | 11520      |

Additional information

- (1) As on 31-3-2024, Rs. 1280 wages and Rs. 1760 direct expenses are outstanding.
- (2) Depreciation of plant till 31-3-2024 is Rs. 13680.
- (3) The above transactions include the expenses after the date of receipt of the certificate Rs. 1600 wages, Rs. 2400 other expenses and material Rs. 3328.
- (4) On 31-3-2024, stock at the site will cost Rs. 16000.
- (5) On 31-3-2024, certificate of Rs. 100000 was received and 3/8th of the work was incomplete.
- (6) The contract price is Rs. 160000.

Create a contract account for the year ending 31-3-2024.

OR

- Que.3 Hariyana Enterprise has a contract of Rs. 3750000. It receives 90% of Certified work time to time. Other details are as under;

| Details          | 2023   | 2024    | 2025    |
|------------------|--------|---------|---------|
| Material         | 450000 | 550000  | 315000  |
| Labour           | 425000 | 575000  | 425000  |
| Direct expenses  | 17500  | 62500   | 22500   |
| Indirect costs   | 7500   | 10000   | -       |
| Certified work   | 875000 | 2825000 | 3750000 |
| Uncertified work | -      | 50000   | -       |
| Machinery sent   | 50000  | -       | -       |

At the end of 2022, 2023 and 2024, the cost of the machine was Rs. 40000, Rs. 25000 and Rs 10,000 respectively.

Prepare a contract account for the year 2024.

- Que.4 Manipur Ltd. is a small company which provides information regarding Job. No. 108. (10)

| Details                                        | Amount Rs. |
|------------------------------------------------|------------|
| Raw material                                   | 70         |
| Direct Labor (18 hrs x Rs. 2.50 per hour)      | 45         |
| Section A – 8 hours                            |            |
| Section B – 6 hours                            |            |
| Section C – 4 hours                            |            |
| Direct Expenses                                | 5          |
| Primary Cost                                   | 120        |
| + Overhead Expenses (33 1/3 % of Primary Cost) | 40         |
| Total cost                                     | 160        |

Considering indirect expenses calculated on the basis of direct labour, prepare a statement of cost for the Job. Charge the rate of profit at 20% on costs.

OR

- Que.4 Assam Ltd. used Job costing and provides details of Job No. 139;

| Details                                           |
|---------------------------------------------------|
| Raw material Rs. 3415                             |
| Direct Labor                                      |
| Section 1 – 80 hours x Rs. 2.50                   |
| Section 2 – 60 hours x Rs. 4.00                   |
| Variable overheads                                |
| Section 1 – Rs, 5000 for 4000 direct labour hours |
| Section 2 – Rs, 6000 for 3000 direct labour hours |
| Fixed overheads ( Rs. 7500 for 10000 hours)       |

If sales value is Rs. 4750, find out rate of profit margin and prepare statement of cost for Job No. 139.

- Que.5 Explain Economic Batch Quantity with its formula. (10)

OR

- Que.5 Explain the difference between ascertainment of profit according to Financial Accounting method and Cost Accounting method.

\*\*\*\*\*